Сяргей **ЧЫГРЫН**

Гісторыя Слоніма

на старых фотаздымках і паштоўках

[1900–1950]

Мінск, «Кнігазбор», 2014

УДК 908(476.6-21 Слонім)
ББК 26.89(4Беи)
Ч11

Кніга выдадзена дзякуючы фінансавай падтрымцы земляка
Аляксандра Міско.

Чыгрын, С.
Ч11 Гісторыя Слоніма на старых фотаздымках і паштоўках (1900–1950) / Сяргей Чыгрын. — Мінск : Кнігазбор, 2014. — 92 с.
ISBN 978-985-7089-47-5.

Кніга Сяргея Чыгрына адлюстроўвае аблічча Слоніма, яго архітэктуру, помнікі, падзеі, а таксама людзей, якія жылі ў першай палове ХХ стагоддзя ў гэтым старажытным і багатым на гістарычныя факты горадзе над Шчарай.
Фотаздымкі і паштоўкі з архіва аўтара.

УДК 908(476.6-21 Слонім)
ББК 26.89(4Беи)

Чыгрын Сяргей Мікалаевіч

Гісторыя Слоніма на старых фотаздымках і паштоўках (1900–1950)

Адказны за выпуск *Г. Вінярскі*
Рэдактар *А. Спрытніч*
Набор *С. Чыгрына*
Вёрстка *Л. Ваўчок*
Карэктар *А. Спрытніч*

Падпісана да друку 3.04.2014. Фармат 70×100 $^{1}/_{16}$. Папера крэйдаваная.
Друк афсетны. Ум. друк. арк. 7,48. Ул.-выд. арк. 9,45. Наклад 300 ас. Зак. .

ПУП «Кнігазбор». Ліцэнзія № 02330/0003924 ад 08.04.11.
Вул. Я. Лучыны, 38-93, 220112, Мінск.
Тэл./факс (017) 207-62-33, тэл. (029) 772-19-14, 682-83-86.
E-mail: bkniha@tut.by

Надрукавана з дыяпазітываў заказчыка
ў друкарні ПУП «Джи энд Ди».
Ліцэнзія № 02330/362 ад 06.05.13.
Вул. Бурдзейнага, 37-191, 220136, Мінск.

ISBN 978-985-7089-47-5

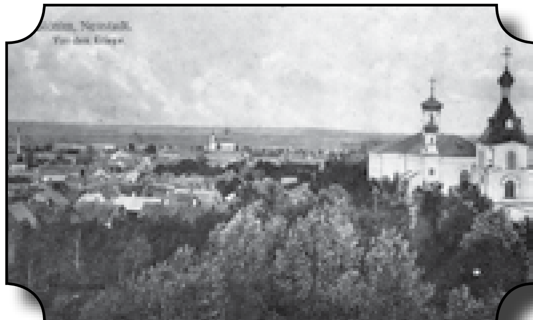
Ад аўтара

Я люблю свой старажытны горад Слонім, люблю бачыць і ўяўляць яго такім, якім ён быў 70–100 гадоў назад. Раблю гэта дзеля таго, каб яшчэ больш зразумець усё тое, што адбывалася тут у даўнія і зусім нядаўнія часы. Праўда, многае сёння беззваротна страчана, але гэтыя фотаздымкі і паштоўкі з выявамі майго роднага горада Слоніма першай паловы ХХ стагоддзя нікога не пакінуць абыякавым. Таму што фотаздымкі і паштоўкі — гэта гістарычныя дакументы. І сачыць за тым, як мяняўся горад, у якім ты жывеш, вельмі цікава, а таксама сумна. Сумна, што з гадамі, дзесяцігоддзямі шмат было страчана, знішчана войнамі, падзеямі і людзьмі. І нават многія завулкі і вуліцы Слоніма так змяніліся, што сёння іх проста немагчыма пазнаць. Але тым не менш, радуе і тое, што шмат засталося нам у спадчыну у старажытным горадзе. Наогул, у Слоніма — свая дзіўная аўра. Яна бывае толькі ў тых гарадоў і мястэчак, чыя гісторыя поўная таямніц і загадак, дзе, здаецца, яшчэ блукаюць цені славутых продкаў: вядомых дзяржаўных дзячаў, мужных ваяроў, літаратараў, музыкантаў і кампазітараў, мастакоў, артыстаў. Гэта няпраўда, што час няўмольна знішчае ўсё. Памяць людскую немагчыма знішчыць. Яна, як чароўны шлейф, цягнецца па пятах за табою, паслужліва падсоўвае рамантычныя вобразы, трагічныя сітуацыі, інтэрпрытуе тыя ці іншыя падзеі. Слонім у гэтым сэнсе — унікальны горад. Ён даўно мог бы стаць турыстычнай Меккай, куды едуць падыхаць паветрам даўніны, пахадзіць па старых вуліцах і завулках, дзе некалі хадзілі славутыя Сапегі, Агінскія, Пуслоўскія, Слізьні, дзе да сённяшніх дзён клічуць сваіх вернікаў касцёл святога Андрэя (1775), кляштар бернардзінак (1664) і кляштар бернардзінцаў (1630), а таксама адбудаваны ў цэнтры горада прыгожы Спаса-Праабражэнскі сабор. Верыцца, што будзе рэстаўрыравана і сінагога (1642) на Школьнай вуліцы…

Я ганаруся сваім горадам. Тут жылі мае продкі, тут жывуць мае сваякі і сябры, тут знаёмыя мне да драбніц кожная вуліца, завулак, кожны помнік і твары маіх землякоў. Гады бяруць сваё, але старажытнасць і прыгажосць ніколі не сцерці з аблічча майго Слоніма. Ён, як пісаў Уладзімір Караткевіч, як цацка на беразе Шчары. І калі я гляджу на гэтыя старыя фотаздымкі і паштоўкі, мне вельмі хочацца вярнуцца ў Слонім першай паловы ХХ стагоддзя і адначасова заставацца ў Слоніме сённяшнім. Таму што з гадамі мой горад па-свойму прыгажэе і маладзее. Проста трэба адчуваць і берагчы гэтую слонімскую прыгажосць і заўсёды шанаваць гісторыю горада!

Яна, як чароўны шлейф, цягнецца па пятах за табою, паслужліва падсоўвае рамантычныя вобразы, трагічныя сітуацыі, інтэрпрытуе тыя ці іншыя падзеі. Слонім у гэтым сэнсе — унікальны горад. Ён даўно мог бы стаць турыстычнай Меккай, куды едуць падыхаць паветрам даўніны, пахадзіць па старых вуліцах і завулках, дзе некалі хадзілі славутыя Сапегі, Агінскія, Пуслоўскія, Слізьні, дзе да сённяшніх дзён клічуць сваіх вернікаў касцёл святога Андрэя (1775), кляштар бернардзінак (1664) і кляштар бернардзінцаў (1630), а таксама адбудаваны ў цэнтры горада прыгожы Спаса-Праабражэнскі сабор. Верыцца, што будзе рэстаўрыравана і сінагога (1642) на Школьнай вуліцы…

Я ганаруся сваім горадам. Тут жылі мае продкі, тут жывуць мае сваякі і сябры, тут знаёмыя мне да драбніц кожная вуліца, завулак, кожны помнік і твары маіх землякоў. Гады бяруць сваё, але старажытнасць і прыгажосць ніколі не сцерці з аблічча майго Слоніма. Ён, як пісаў Уладзімір Караткевіч, як цацка на беразе Шчары. І калі я гляджу на гэтыя старыя фотаздымкі і паштоўкі, мне вельмі хочацца вярнуцца ў Слонім першай паловы ХХ стагоддзя і адначасова заставацца ў Слоніме сённяшнім. Таму што з гадамі мой горад па-свойму прыгажэе і маладзее. Проста трэба адчуваць і берагчы гэтую слонімскую прыгажосць і заўсёды шанаваць гісторыю горада!

Так выглядаў Слонім да Першай сусветнай вайны.

Вуліца Раманаўская (цяпер Пушкіна). *1915 г.*

Жаночая гімназія. Паштоўка. *Пачатак XX ст.*

Жаночая гімназія. *Пачатак XX ст.*

Панарама Слоніма. *1914 г.*

Агульная панарама Слоніма. *Пачатак XX ст.*

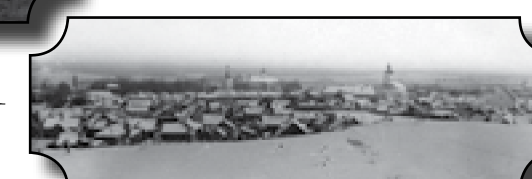
Агульны від Слоніма напачатку XX ст.

Палац Пуслоўскіх у Альбярціне. *Пачатак XX ст.*

Панарама Слоніма. *1918 г.*

Від Слоніма. *Першая палова XX ст.*

Панарама Слоніма на кляштар непакалянак. *Першая палова XX ст.*

Гандлёвая плошча з вышыні. *1930-я гг.*

Пажарная ахова Слоніма святкуе юбілей. *1907 г.*

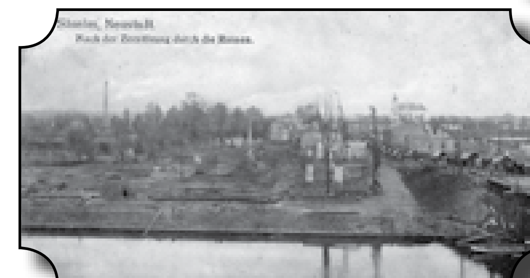
Слонім у агні. *1914 г.*

Гарадская добраахвотная пажарная каманда. *Пачатак XX ст.*

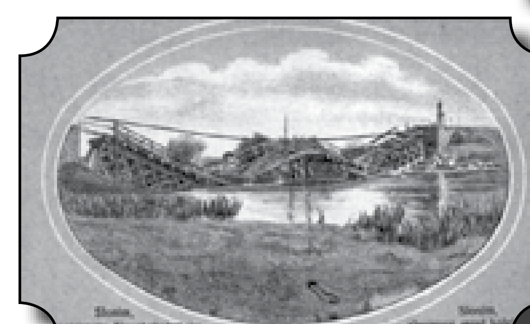
Пажар у Слоніме 22 мая 1918 г.

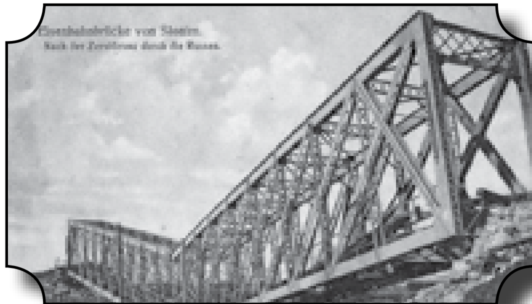
Пасля пажару 1918 г.

Слонім пасля пажару 1918 г.

Разбураны мост. Паштоўка. *Пачатак XX ст.*

Чыгуначны мост, разбураны падчас Першай сусветнай вайны.

Мост праз канал Агінскага. *1930 г.*

Адкрыццё моста праз Шчару. *1930 г.*

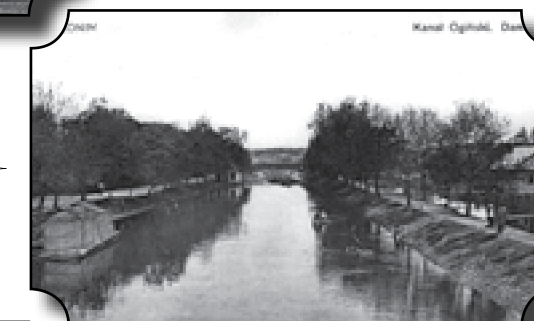
Мост праз канал Агінскага. *Пачатак 1930-х гг.*

Рака Шчара. *Пачатак XX ст.*

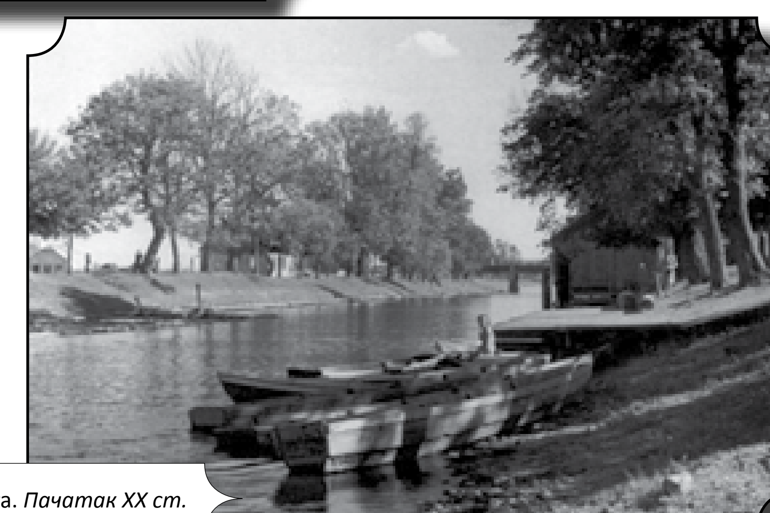
Шчара. *Малюнак першай паловы XX ст.*

Дамба на канале Агінскага. *Пачатак XX ст.*

Рака Шчара. *Пачатак XX ст.*

На канале Агінскага. *Пачатак XX ст.*

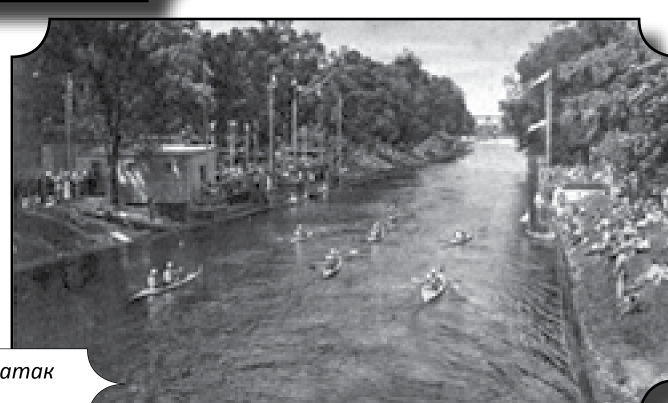
На канале Агінскага. *1930-я гг.*

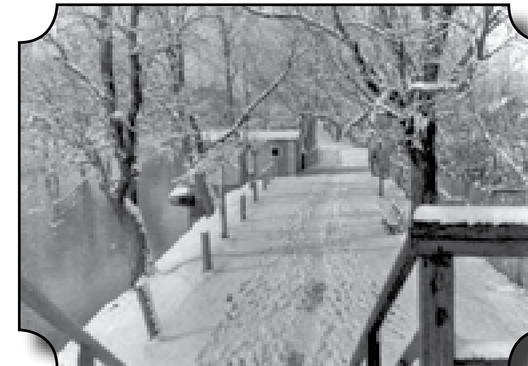
Слонімская яўрэйка на беразе Шчары. *1936 г.*

Вады ў Шчары напачатку XX стагоддзя было шмат.

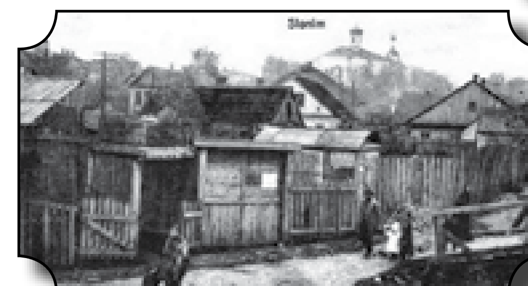
Спаборніцтвы на Шчары. *Пачатак XX ст.*

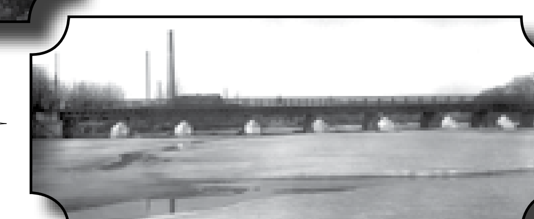
Канал Агінскага зімой. *1930-я гг.*

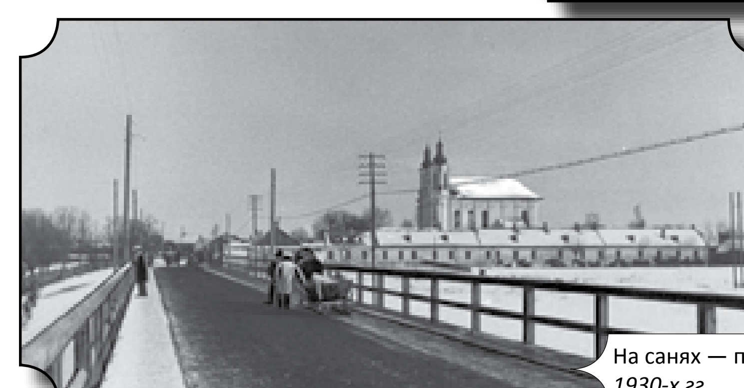
Мост праз канал Агінскага. *1930-я гг.*

На беразе канала Агінскага. *1930-я гг.*

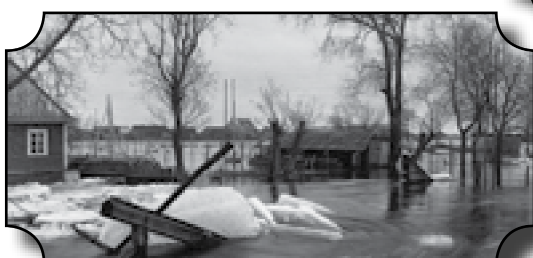
Шчара напрадвесні. *1931 г.*

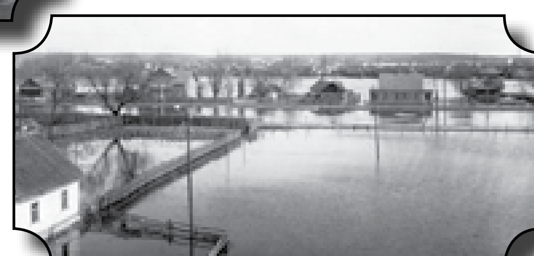

На санях — праз мост. *Пачатак 1930-х гг.*

Каля канала Агінскага. *Пачатак 1930-х гг.*

Некалі па Шчары хадзілі такія катары.

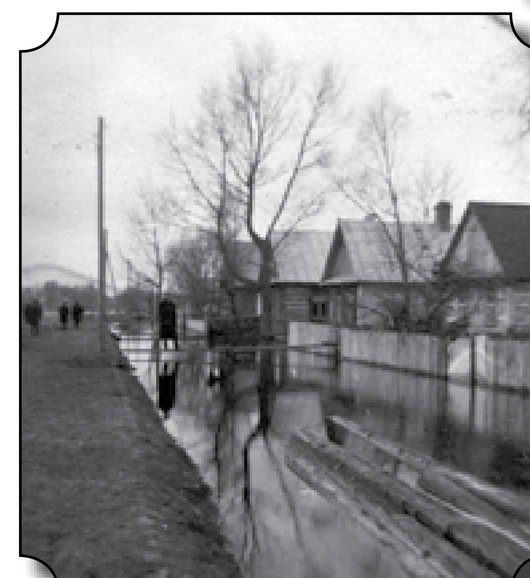

Паводка ў Слоніме. *1931 г.*

Так затапіла Слонім у 1931 г.

Разлілася Шчара. *1931 г.*

Слонімскія хаты ў вадзе. *1931 г.*

Падчас паводкі ў 1931 г.

Да сваіх хат дабрацца вясной 1931 г. было цяжка.

На беразе Шчары ў Слоніме. *1931 г.*

Чысты канал Агінскага. *1930-я гг.*

Вазы каля слонімскай сінагогі. *Пачатак XX ст.*

Сінагога. *Пачатак XX ст.*

Пасля пажару ў Слоніме. *1923 г.*

Так выглядала сінагога напачатку XX ст.

Сінагога. *Фота Яна Булгака. 1936 г.*

Такую сінагогу ўбачыў Ян Булгак у Слоніме ў 1936 г.

Сінагога. *1943 г.*

Сінагога. *1943 г.*

Арон Кадэш — шафа ў слонімскай сінагозе, дзе захоўваліся скруткі Торы.

Ліхтар бімы ў сінагозе.

Людзі ратуюцца ад агню. *Пачатак XX ст.*

Нямецкія салдаты на яўрэйскіх могілках у Слоніме падчас Першай сусветнай вайны.

Яўрэйскія могілкі ў Слоніме. *1923 г.*

Пажар каля сінагогі. *Пачатак XX ст.*

Плошча перад сінагогай. *Пачатак XX ст.*

У слонімскай сінагозе. *1930-я гг.*

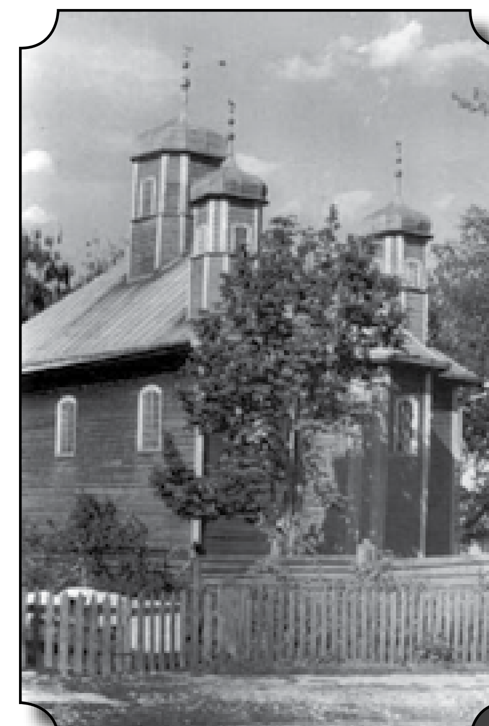
Будынак сінагогі (цяпер спартыўная зала Слонімскага каледжа).

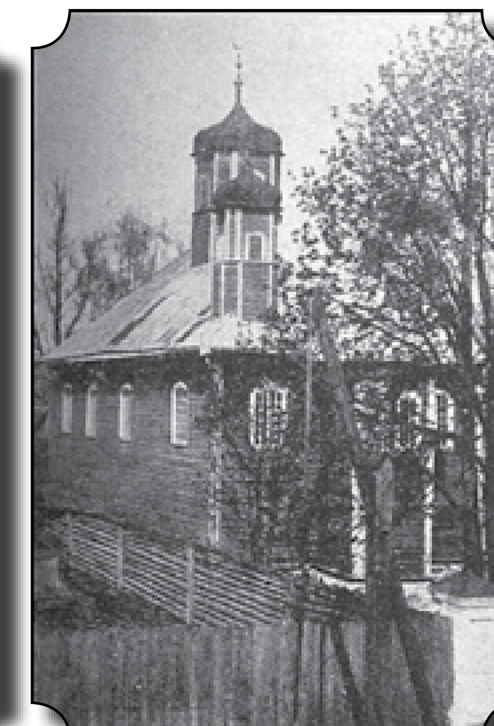

Мячэць. Паштоўка.

Слонімская мячэць. *1937 г.* (Не захавалася.)

Мячэць у Слоніме. *1930-я гг.*

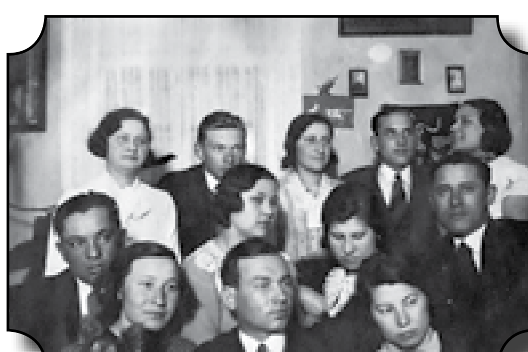
Слонімская мячэць. *6 лютага 1944 г.*

У слонімскай мячэці. *9 ліпеня 1944 г.*

Слонімскі татарскі атрад самаабароны. *1936 г.*

Слонімскія татары. *1935 г.*

Слонімскія татары. *1930-я гг.* Фота зроблена ў Слоніме мясцовым фатографам Дзярэчынскім.

Моладзевы татарскі самадзейны тэатр у Слоніме. *1934 г.*

Татарскі баль у Народным доме ў Слоніме. *1930-я гг.*

Вуліца вядзе да сінагогі. *Пачатак XX ст.*

Татарская вуліца (цяпер вуліца Кірава). Паштоўка. *Пачатак XX ст.*

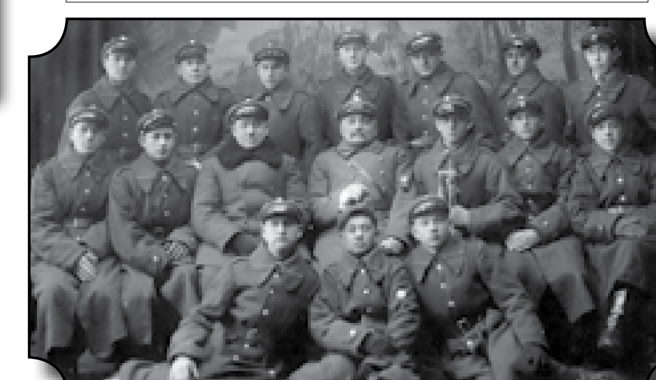
Мурат і Марыся Ясінскія ў Слоніме. *1936 г.* Фотаздымак зроблены мясцовым фатографам Вайнштэйнам.

Татарская вуліца. Паштоўка.

Гасцініца Руткоўскага. *Пачатак XX ст.*

Слонімскі татарскі атрад самаабароны. *1936 г.*

Яўрэйская моладзь са Слоніма. *1934 г.*

Яўрэйская вуліца пастаўшчыкоў у Слоніме. *Пачатак XX ст.*

Слонімскі яўрэй. Здымак зроблены мясцовым фатографам Натковічам. *Пачатак XX ст.*

Медсёстры яўрэйскай бальніцы ў Слоніме. *Пачатак XX ст.*

Яўрэі на дэманстрацыі ў Слоніме. *Першая палова XX ст.*

Вучні яўрэйскай школы для хлопчыкаў у Слоніме. *Пачатак XX ст.*

Яўрэйскія дзеці ў Слоніме. *1922 г.*

Сябры яўрэйскага моладзевага руху. *Пачатак XX ст.*

Слонімскія яўрэі. *1920 г.*

На адным са сходаў у Слоніме. *Пачатак XX ст.*

На вуліцы Слоніма. *1937 г.*

Спартыўная дэманстрацыя сяброў яўрэйскай арганізацыі па лёгкай атлетыцы ў Слоніме. *1920-я гг.*

Курсы для кансультантаў яўрэйскага моладзевага руху ў Слоніме. *Пачатак XX ст.*

Сябры яўрэйскай арганізацыі «Маген Давід Адам» у Слоніме. *Пачатак XX ст.*

Спаса-Праабражэнскі сабор. *1914 г.*

Аляксандр Нядзельскі — дыякан слонімскага Спаса-Праабражэнскага сабора. *1906 г.*

Мікалай, Ларыса і Лідзія Нядзельскія ў Слоніме. *1910 г.*

На вуліцы Ружанскай. *1916 г.*

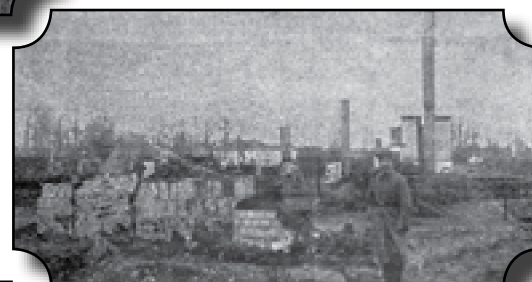
Нямецкія салдаты ў Слоніме. *1916 г.*

У гэту хату трапіла бомба. Паштоўка. *1914 г.*

На вуліцы Пуцейнай. *1916 г.*

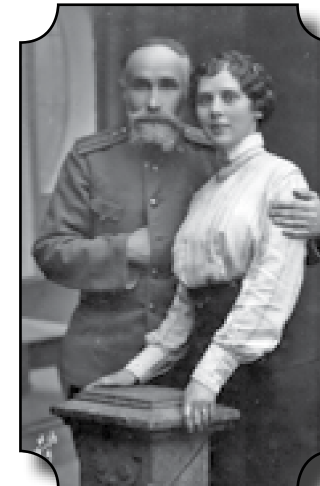
Каля разбураных дамоў. *Пачатак XX ст.*

Слонім падчас Першай сусветнай вайны.

Вуліца Парадная (цяпер Першамайская). *Пачатак XX ст.*

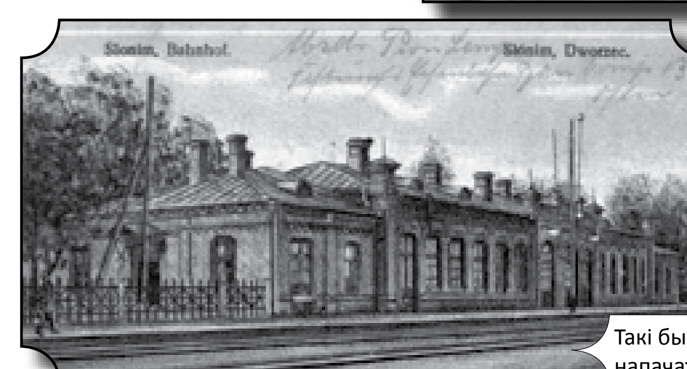
Заснавальнік Слонімскага краязнаўчага музея Язэп Стаброўскі з жонкай Веранікай Давідоўскай. *1916 г.*

Вяселле Язэпа Стаброўскага і Веранікі Давідоўскай. *1902 г.*

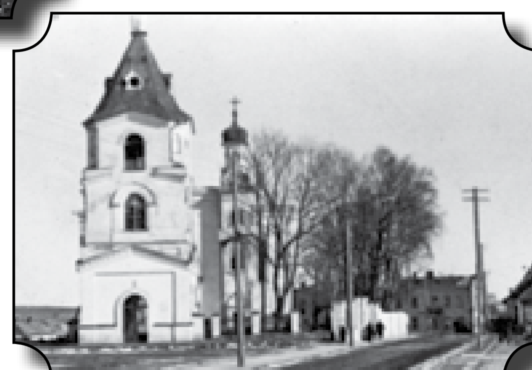
Слонімскі паэт Гальяш Леўчык (трэці злева) са сваімі землякамі ў Слоніме. *1905 г.*

Такі быў чыгуначны вакзал у Слоніме напачатку XX ст.

Купалы слонімскага сабора. *Пачатак XX ст.*

Званіца сабора. *Пачатак XX ст.*

Вуліца Саборная зімой. *Пачатак XX ст.*

Вуліца Саборная (цяпер Пушкіна). *Пачатак XX ст.*

Спаса-Праабражэнскі сабор. *1916 г.*

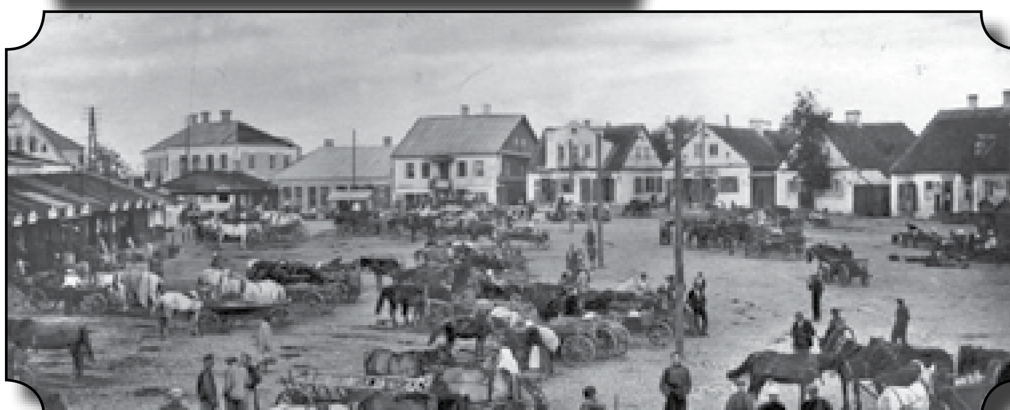
Так выглядаў слонімскі Спаса-Праабражэнскі сабор у 1939 г.

Касцёл Божага цела. *1920-я гг.*

Руіны сабора. *1941 г.*

Рынак у Слоніме. *Пачатак XX ст.*

Тавар на рынак прывозілі на конях. *Пачатак XX ст.*

Слонімскі рынак у 1916 г.

На Гандлёвай плошчы (цяпер плошча Леніна) стаялі сотні коней. *Пачатак XX ст.*

На рынку ў Слоніме. *Пачатак XX ст.*

На рынку мужыкам было аб чым пагутарыць. *Пачатак ХХ ст.*

На рынак у Слонім прыязджалі даволі рана. *Пачатак ХХ ст.*

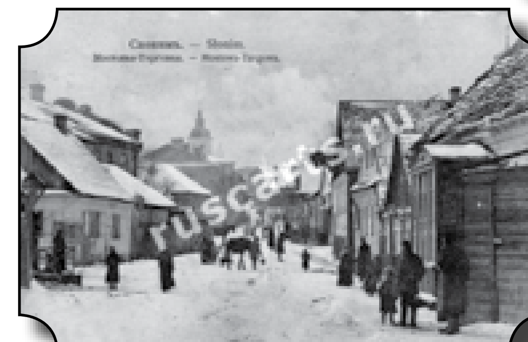
Актыўна ідзе гандаль. *Пачатак ХХ ст.*

Слонімскі рынак у 1930-х гг.

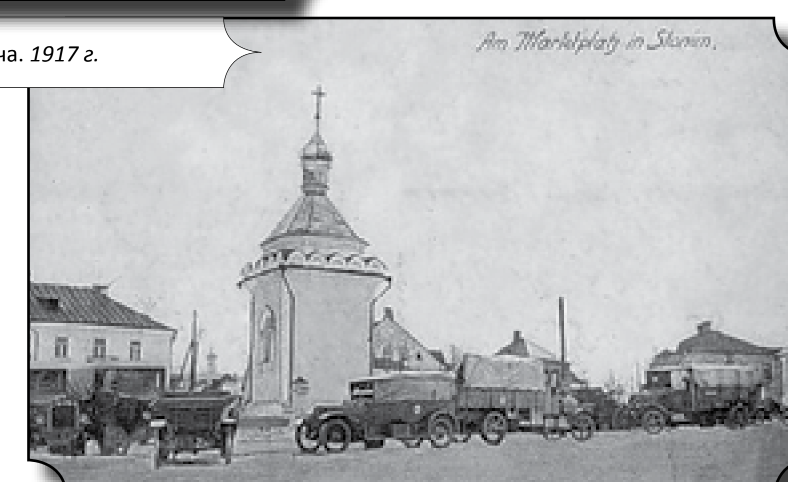
Рыбны кірмаш. *Пачатак ХХ ст.*

Вуліцы Маставая–Гандлёвая. *Пачатак ХХ ст.*

Гандлёвая плошча. *1917 г.*

Вуліца Гандлёвая. *Пачатак XX ст.*

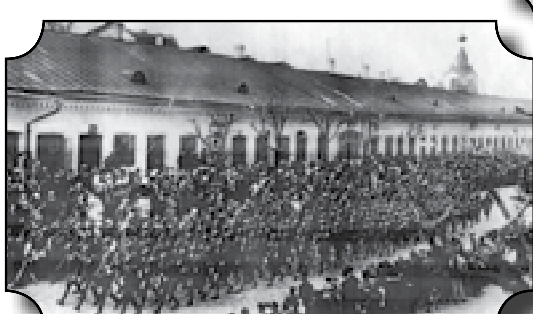
Гандлёвыя рады ў цэнтры Слоніма. *Пачатак XX ст.*

Вуліца Ружанская. Паштоўка. *Пачатак XX ст.*

Дробны гандаль на вуліцах Слоніма. *Пачатак XX ст.*

Парад у цэнтры Слоніма. *Пачатак XX ст.*

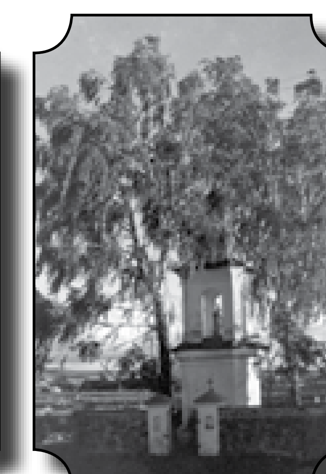
Гандлёвая плошча ў 1943 г.

Капліца святога Дамініка. *1928 г.*

Капліца святога Дамініка. *1925 г.*

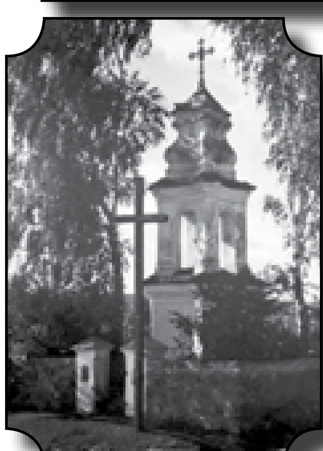

Капліца святога Дамініка. *Пачатак XX ст.*

Пахаванне маёра. *Слонім, 1916 г.*

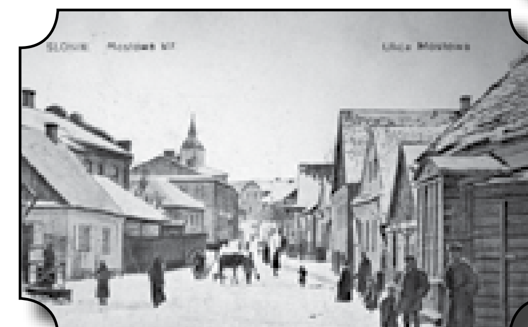
Капліца святога Дамініка ў 1930-х гг.

Вуліца Маставая (цяпер Янкі Купалы). Паштоўка. *Пачатак XX ст.*

У пачатку XX ст. вуліца Маставая ў Слоніме была добра выбрукаваная.

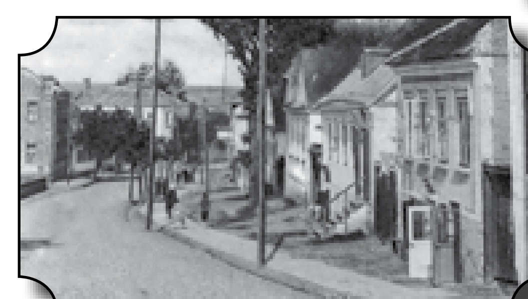

Вуліца Маставая. *1916 г.*

Вуліцы Маставая–Рыбацкая. *Пачатак XX ст.*

Вуліца Маставая напачатку XX ст.

Вуліца Маставая з Маскоўскай гасцініцай. *Пачатак XX ст.*

Вуліца Маставая, від на сабор. *Пачатак XX ст.*

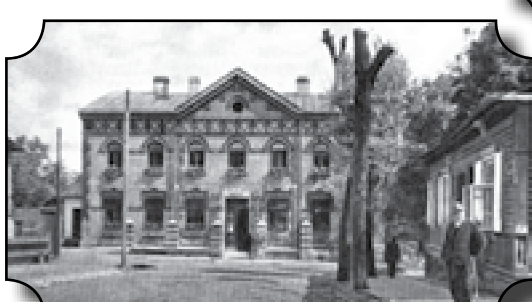

Пошта. Паштоўка. *Пачатак XX ст.*

У парку. Паштоўка. *Пачатак XX ст.*

Каля пошты. Паштоўка. *Пачатак XX ст.*

Гарадскі рамізнік на вуліцах Слоніма. *Пачатак XX ст.*

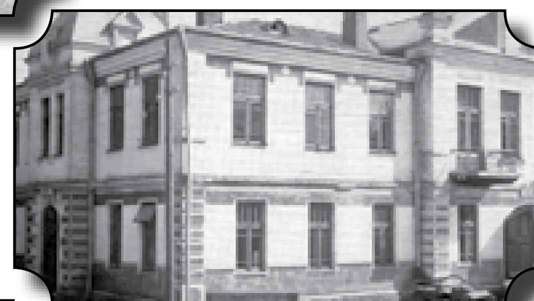
Маніфестацыя ў Слоніме. *Студзень 1919 г.*

Вуліца Тадэвуша Касцюшкі (цяпер Маякоўскага). *Пачатак XX ст.*

Слонімскія вуліцы ў гады Першай сусветнай вайны.

Магістрат на завулку Магістрацкім (цяпер вуліца Хлюпіна). *Пачатак XX ст.*

Канферэнцыйная зала Слонімскага староства. *1920-я гг.*

Вуліца Парадная (цяпер Першамайская). Вуліцы Неўскай у Слоніме ніколі не было. Паштоўка. *Пачатак XX ст.*

Так выглядала вуліца Парадная ў Слоніме напачатку XX ст.

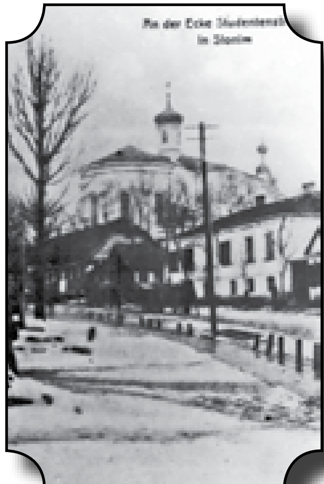
На Рыначнай плошчы. *Пачатак XX ст.*

Рамізнікі ў цэнтры Слоніма. *Пачатак XX ст.*

Вуліца Парадная (цяпер Першамайская). *Пачатак XX ст.*

Вуліца Студэнцкая. *Пачатак XX ст.*

Вуліца Парадная. Паштоўка. *Пачатак XX ст.*

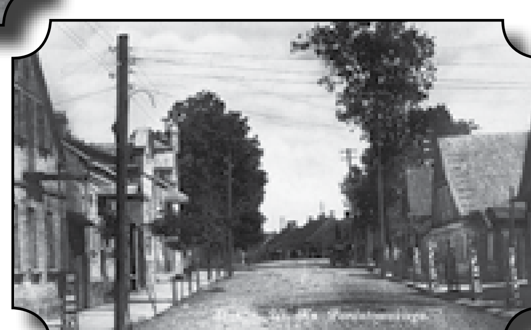
Цэнтр Слоніма. *1914 г.*

Вуліца Міцкевіча (цяпер Першамайская). *Пачатак XX ст.*

Вуліца Панятоўскага. *1920–1930-я гг.*

У цэнтры горада напачатку XX ст.

Вуліца Сянкевіча. Паштоўка. *Першая палова XX ст.*

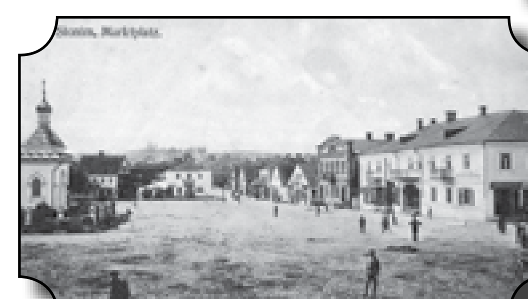

Вуліца Міцкевіча на паштоўцы пачатку XX ст.

Цэнтр горада напярэдадні Першай сусветнай вайны.

Рыначная плошча напачатку XX ст. Паштоўка.

На Рыначнай плошчы. *Пачатак XX ст.*

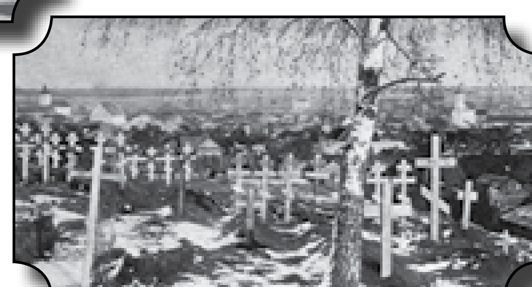
Вуліца Парадная на паштоўцы пачатку XX ст.

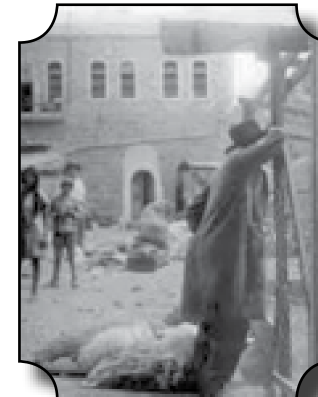
Вуліца Ружанская. *Пачатак XX ст.*

Могілкі на вуліцы Ружанскай напярэдадні Першай сусветнай вайны.

Рамонт вуліцы ў 1930-я гг.

На адной з вуліц Слоніма. *1920 г.*

У цэнтры Слоніма перад Першай сусветнай вайной.

Паштоўка пачатку XX ст. з тэкстам: «Руская царква ў Слоніме».

Рэальнае вучылішча. Паштоўка. *1916 г.*

Слонімцы напярэдадні Першай сусветнай вайны.

Каля Народнага дома на Гандлёвай плошчы. *1930-я гг.*

Слонімская семінарыя. *1930 г.*

Слонімскія харцары. *1930 г.*

На такіх аўтамабілях ездзілі слонімцы ў 1930-х гг.

Сланімчанкі. Здымак зроблены 5 красавіка 1934 г.

Юныя непакалянкі са сваёй настаўніцай Ірынай Маслоўскай. *Слонім, 1935 г.*

Бежанцы на слонімскіх вуліцах. *Пачатак ХХ ст.*

Парад у Слоніме. *1939 г.*

Будынкі на Рыначнай плошчы. *Першая палова XX ст.*

Шпіталь. *Першая палова XX ст.*

Хор Спаса-Праабражэнскага сабора. На першым плане (ляжыць) кампазітар і дырыжор Антон Валынчык. *1930-я гг.*

На вуліцы Маставой. *1938 г.*

Мост. *Пачатак XX ст.*

Піліп Шчарбакоў (справа) са сваімі сябрамі. *Пачатак XX ст.*

Сланімчанка Людміла Новік з калегамі ў Слоніме. *1936 г.*

Слонімскія будаўнікі шлюзаў. *Пачатак XX ст.*

Сланімчанка са сваімі дзеткамі. *Канец 1930-х гг.*

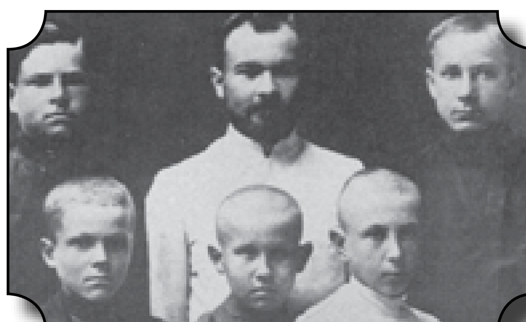
Жылы дом. *1930 г.*

Грэка-каталікі ў Альбярціне. У трэцім радзе другі справа Антон Неманцэвіч. *1935 г.*

Царкоўны хор Спаса-Праабражэнскага сабора. У цэнтры — Кастусь Кіслы (другі рад), айцец Міхаіл Славінскі (другі справа ў другім радзе), Ілья Шчарбакоў (чацвёрты злева ў трэцім радзе). *1930-я гг.*

Выпускны клас Альбярцінскага міністэрскага вучылішча. У цэнтры — настаўнік Восіп Петрашкевіч, пад ім — Яўген Леашэня. *1913 г.*

Палац Пуслоўскіх перад пачаткам Першай сусветнай вайны.

Палац Пуслоўскіх у Альбярціне. *Пачатак XX ст.*

Пуслоўскія з егерамі пасля палявання. *1920-я гг.*

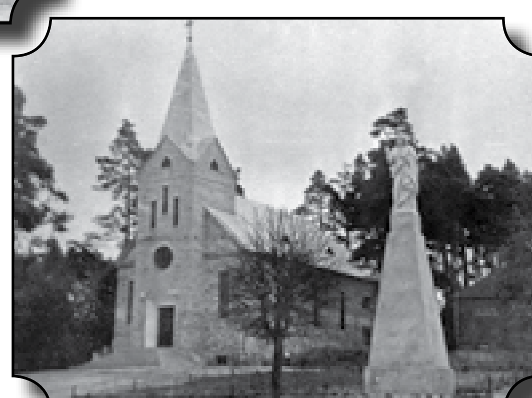
Каля палаца Пуслоўскіх у 1930-х гг. вольна сябе адчувалі дзеці і свойскія птушкі.

Уладзіслаў Пуслоўскі каля свайго палаца. *Альбярцін, 1930-я гг.*

Млын Пуслоўскага ў Альбярціне. *Пачатак XX ст.*

Альбярцін. *1938 г.*

Рабочыя кардонна-папяровага завода «Альбярцін». *1932 г.*

Уніяцкая царква ў Альбярціне. *1936 г.*

Кляштар езуітаў у Альбярціне. *1935 г.*

Салдаты ў суконных куртках. *Слонім, 1922 г.*

Чыгунка каля Альбярціна. *Пачатак 1940-х гг.*

Слонім. Малюнак нямецкага салдата. *1915 г.*

Палкоўнік Яўген Леашэня каля роднай хаты ў Альбярціне. *Май 1941 г.*

Юнакі падчас адпраўкі з Альбярціна на Мальту. *Красавік 1944 г.*

Саюз беларускай моладзі ў Альбярціне. *1943 г.*

Дзяўчаты Саюза беларускай моладзі ў Альбярціне. *1943 г.*

Слонімскія юнакі Саюза беларускай моладзі. *Май 1943 г.*

Альбярцін пасля бамбёжак. *1944 г.*

У кастрычніку 1922 г. 79 пяхотны полк імя Льва Сапегі, а таксама 80-ы полк наваградскіх стралкоў дыслацыраваліся ў Слоніме. Вайскоўцы раскватараваліся ў былых царскіх казармах, якія былі пабудаваныя разам з царквой у 1884–1886 гг. для царскага Шуйскага пяхотнага палка. 79-ы і 80-ы пяхотныя палкі прастаялі ў Слоніме да 1939 г.

Жаўнеры Шуйскага пяхотнага палка.

Царква на тэрыторыі вайсковай часці. *Пачатак XX ст.* (Не захавалася.)

Вайскоўцы 79-га пяхотнага палка. *1930-я гг.*

Вайскоўцы 80-га пяхотнага палка. *1930-я гг.*

80-ы пяхотны полк. *1930-я гг.*

79-ы пяхотны полк. *1930-я гг.*

Вайскоўцы 80-га пяхотнага палка ў Слоніме. *1928 г.*

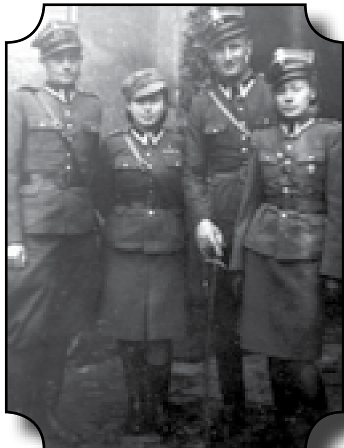
Афіцэры 80-га пяхотнага палка. *1930 г.*

Вайсковы хор 79-га пяхотнага палка. *1930-я гг.*

79-ы пяхотны полк: фотаздымак на памяць. *1930-я гг.*

У пяхотных палках у Слоніме ў 1920–1930-х гг. служылі і жанчыны.

На памяць аб службе ў Слоніме. *1930-я гг.*

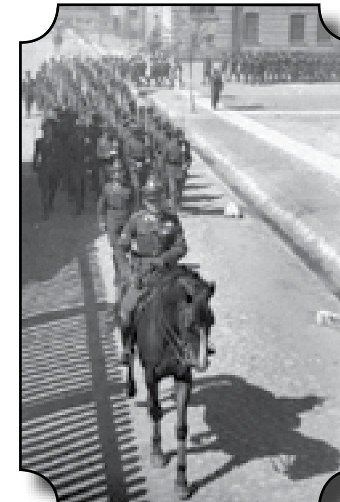
Вайсковая паштоўка са Слоніма. *1930-я гг.*

Афіцэры 79-га пяхотнага палка. *1930 г.*

Салдаты 80-га пяхотнага палка. *Слонім, 23 снежня 1930 г.*

79-ы пяхотны полк выязджае на парад. *1930-я гг.*

Прэзідэнт Польшчы Ігнацы Масціцкі закладвае камень пад будову школы ў Слоніме. *1929 г.*

На слонімскім пляцу перад казармамі. *1930-я гг.*

Вялікі ўклад у ажыўленне грамадска-культурнага жыцця Слоніма ў 1921–1933 гг. зрабіў камандзір 79-га пяхотнага палка палкоўнік Мар'ян Туркоўскі (1894–1948). Яму адзінаму тады ў гісторыі горада над Шчарай за заслугі ў вяртанні свабоды было прысвоена званне ганаровага грамадзяніна Слоніма (стаіць крайні злева).

Вайскоўцы 79-га і 80-га пяхотных палкоў у 1920–1930-х гг. у Слоніме шмат праводзілі розных спартыўных мерапрыемстваў, асабліва любілі яны лыжныя спаборніцтвы.

Пахаванне вайскоўца 80-га пяхотнага палка. *1930-я гг.*

Доктар Антон Лойка з беспрацоўнымі ў Слоніме. *1939 г.*

Слонімскія медработнікі: доктар Маліноўскі (сядзіць у цэнтры), побач з ім — доктар Эфрас, стаіць справа фельчар Стэфановіч, злева крайні стаіць доктар Лойка. *Слонім, 1939 г.*

Слонімскі паэт Анатоль Іверс (Іван Міско) (1912–1999) у пачатку 1930-х гг. таксама служыў у польскім войску.

Памяшканне Чырвонага Крыжа ў Слоніме на вуліцы Замкавай (цяпер Камсамольская). *Канец 1930-х гг.*

Работнікі Чырвонага Крыжа ў Слоніме. *Канец 1930-х гг.*

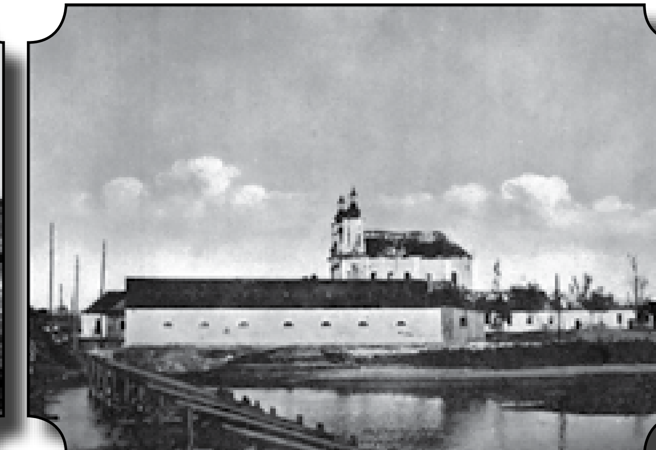
Касцёл святога Андрэя. Паштоўка. *Пачатак XX ст.*

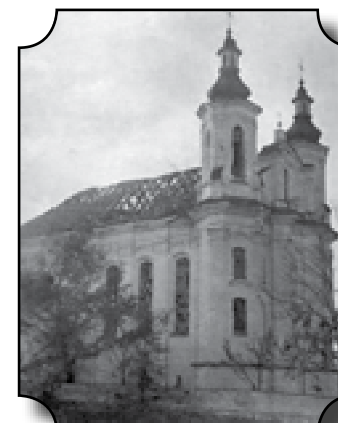
Касцёл святога Андрэя. *1915 г.*

Сцены касцёла святога Андрэя. *1923 г.*

Касцёл святога Андрэя падчас Першай сусветнай вайны.

Касцёл святога Андрэя. *1916 г.*

Касцёл святога Андрэя. Агульны выгляд. *1915 г.*

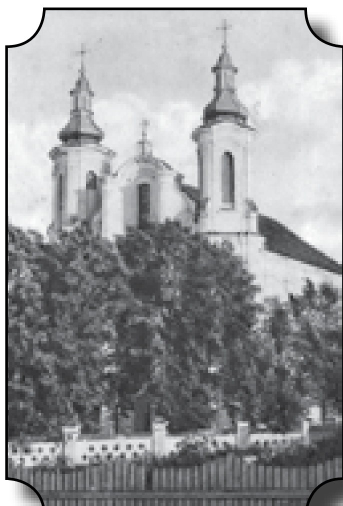
Касцёл святога Андрэя і плябанія. *1913 г.*

Касцёл святога Андрэя. *1916 г.*

Касцёл святога Андрэя і плябанія. *1912 г.*

Касцёл святога Андрэя. Паштоўка. *Першая палова XX ст.*

Плябанія каля касцёла святога Андрэя. *1925 г.*

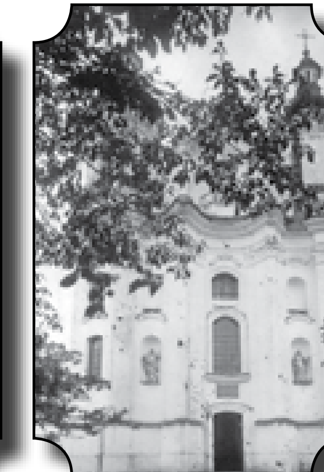
Плябанія. *1927 г.*

Касцёл святога Андрэя. *1928 г.*

Касцёл святога Андрэя. *1935 г.*

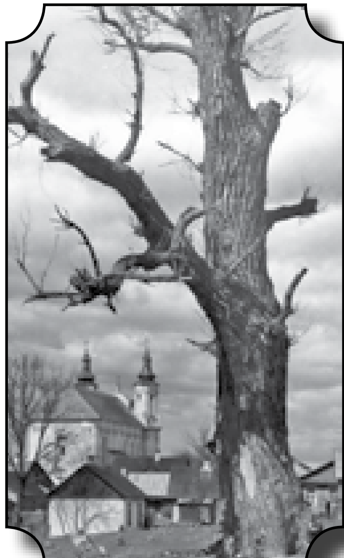
Касцёл святога Андрэя. *1939 г.*

Касцёл святога Андрэя. *1927 г.*

Касцёл святога Андрэя. *1930-я гг.*

Касцёл святога Андрэя. *1942 г.*

Стары куточак Слоніма. Паштоўка. *Пачатак XX ст.*

Мітынг у Слоніме 17 верасня 1939 г.

Танцы ў Слоніме 18 верасня 1939 г.

Савецкія танкі ў Слоніме 17 верасня 1939 г.

Беларускі селянін чытае савецкую прэсу на слонімскім рынку. *1939 г.*

Чырвонаармейцы гутараць са слонімцамі. *Верасень 1939 г.*

У Слоніме вывешваюць чырвоныя сцягі. *Верасень 1939 г.*

Чырвонаармейцы ў Слоніме. *Верасень 1939 г.*

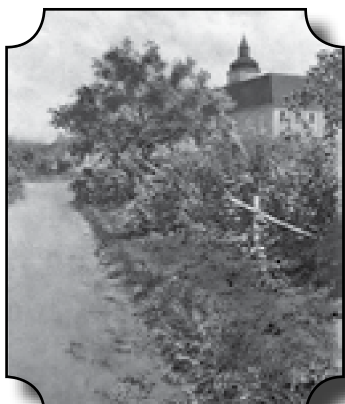

Брама-званіца касцёла бернардзінак у цэнтры Слоніма. *1922 г.*

Слонімскія агітатары. *1940 г.*

Фрагмент агароджы пры кляштары бернардзінак. Паштоўка. *1930 г.*

Так выглядаў Народны дом у Слоніме ў першай палове XX ст. Цяпер тут знаходзіцца драмтэатр.

Кляштар бернардзінак. Фігура Маці Божай Непакалянкі. Паштоўка. *1930 г.*

Кляштар бернардзінак. Паштоўка. *1930 г.*

Фрагмент агароджы пры кляштары бернардзінак. Паштоўка. *Пачатак XX ст.*

Алтар у касцёле бернардзінак. *1930-я гг.*

Касцёл бернардзінак. *1927 г.*

Брама-званіца касцёла бернардзінак у цэнтры Слоніма. Паштоўка. *Пачатак XX ст.*

Слонім, цэнтр горада. *1943 г.*

Рамонт касцёла бернардзінак. *1922 г.*

Кляштар бернардзінцаў. *1930 г.*

Кляштар бернардзінцаў. *1923 г.*

Кляштар бернардзінцаў. *1928 г.*

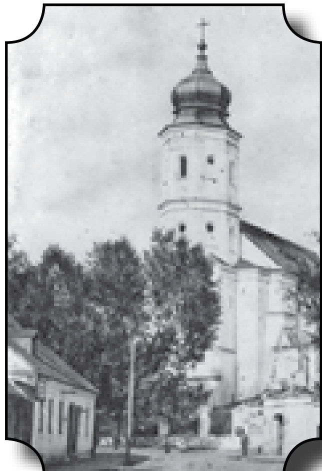
Так выглядаў кляштар бернардзінцаў у 1923 г.

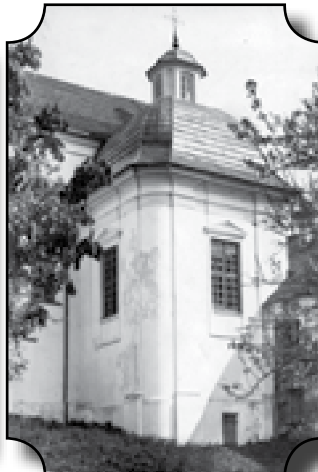
У кляштары бернардзінцаў у 1930 г. знаходзілася Слонімскае староства.

Кляштар бернардзінцаў у 1930 г.

Касцёл бернардзінцаў (цяпер Свята-Троіцкі сабор). Паштоўка. *1930 г.*

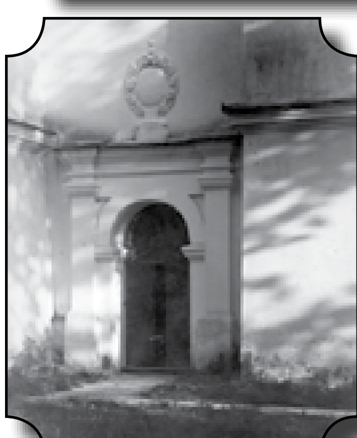
Капліца касцёла бернардзінцаў. *1937 г.*

Рамонт касцёла бернардзінцаў. *1927 г.*

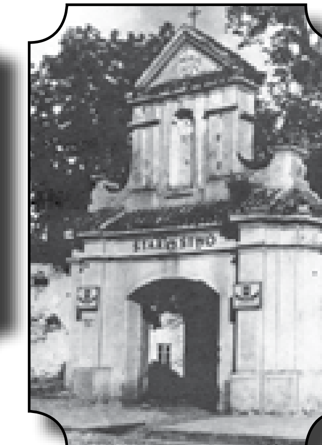
Кляштар бернардзінцаў. *1928 г.*

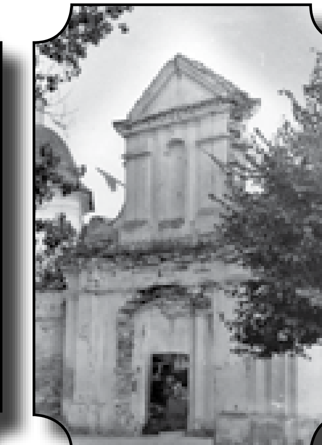

Уваход у касцёл бернардзінцаў. *1923 г.*

Брама кляштара бернардзінцаў за якой знаходзілася слонімскае староства. *1931 г.* (Не захавалася.)

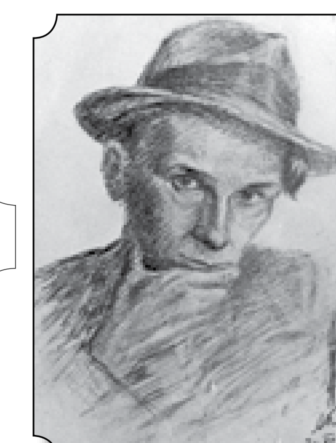

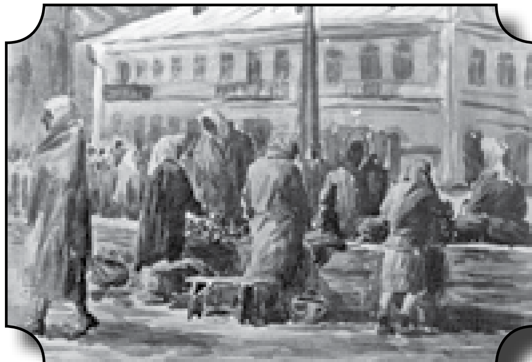
Каля кляштара бернардзінцаў. *1930-я гг.*

Антон Карніцкі. Касцёл на Замосці. *1930-я гг.*

У першай палове XX ст. у Слоніме жыў таленавіты мастак Антон Карніцкі (1912–1944), які любіў маляваць свой родны горад і наваколле. Змяшчаем некалькі рэпрадукцый ягоных карцін.

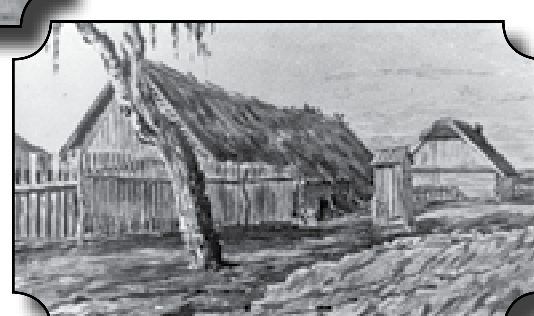
Антон Карніцкі. Рынак у Слоніме. *1943 г.*

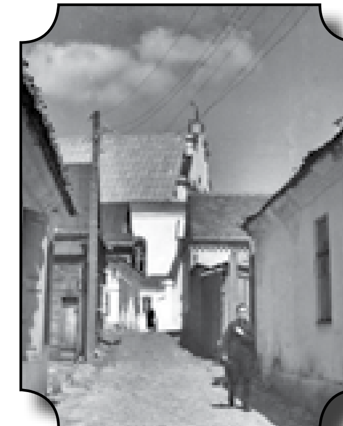
Антон Карніцкі. Рынак у Слоніме, акварэль. *1943 г.*

Антон Карніцкі. Хата ў Рышчыцах. Фрагмент. *1943 г.*

Антон Карніцкі. Хлеў і гумно ў Рышчыцах. *1943 г.*

Завулак каля сінагогі. *1943 г.*

Пад нямецкай акупацыяй. *1943 г.*

Вуліца Замкавая (цяпер Камсамольская). *1943 г.*

У цэнтры Слоніма. *1943 г.*

Каля Спаса-Праабражэнскага сабора. *1943 г.*

Падбіты танк у цэнтры Слоніма. *1941 г.*

Савецкі падбіты танк у Шчары. *1941 г.*

Немцы адстрэльваюцца ў цэнтры Слоніма. *1941 г.*

Слонім. *Лета 1942 г.*

Слонім у ліпені 1941 г.

Каля касцёла святога Андрэя. *1942 г.*

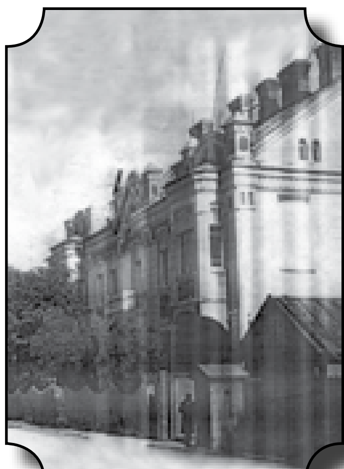
Падбіты танк на слонімскіх руінах. *1942 г.*

Паштоўка.

Гандлёвая плошча. *1942 г.*

Акругова нямецкі камісарыят (1941–1944) у Слоніме. Цяпер тут месціцца медыцынскі каледж.

Падбітых танкаў у гады Другой сусветнай вайны ў Слоніме было шмат.

Цэнтр Слоніма. *1944 г.*

Рамонт гарадскіх вуліц. *1944 г.*

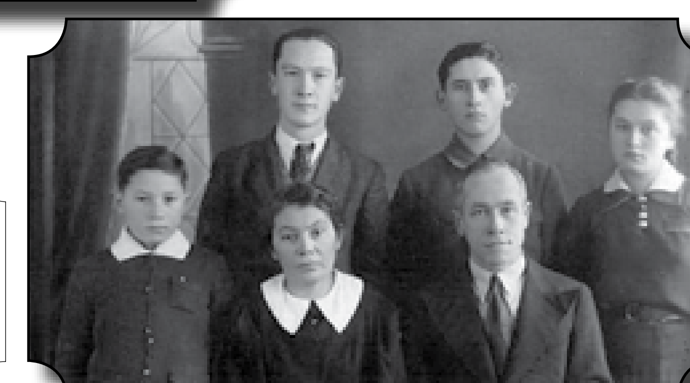
Гандлёвых радоў у цэнтры Слоніма ўжо няма. *1944 г.*

Выдатнікі 4-га класа слонімскай школы на вуліцы Студэнцкай (злева направа): Барыс Глушкоў, Аляксандр Талерчык, Іван Палховіч, Збышак Добыш, Жоўтак, Мар'ян Яварoўскі, настаўнік Мікалай Мышко. *1944 г.*

Сям'я Радкевічаў.
На адваротным баку здымка напісана: «Цяжкі мы цяпер перажываем час. Людзі вакол падаюць як мухі. Сёння жывеш, а заўтра — нябожчык...». *24 студзеня 1943 г.*

Помнік Сталіну ў цэнтры Слоніма. *1940-я гг.*

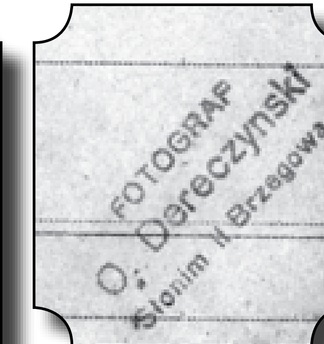
Другі выпуск Слонімскай двухгадовай школы медыцынскіх сясцёр. *1944–1946 гг.*

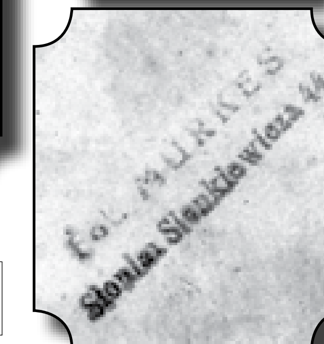

Трэці выпуск беларускай сярэдняй школы № 1 г. Слоніма. *Чэрвень 1947 г.*

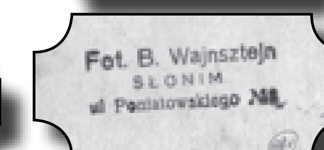

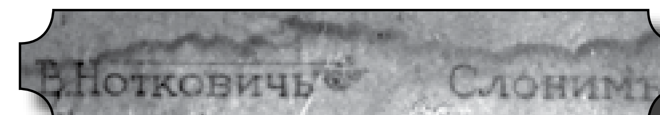

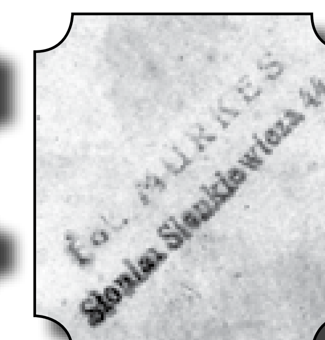
У першай палове XX стагоддзя ў Слоніме мелі свае фотамайстэрні Б. Вайнштэйн, Б. Натковіч, Г. Браўн, О. Дзярэчынскі, Муркес, Я. Салавейчык, Т. Носек-Лейба, Ю. Шыманчык і іншыя фатографы. Гэта дзякуючы ім нам засталіся ў спадчыну старыя здымкі Слоніма.

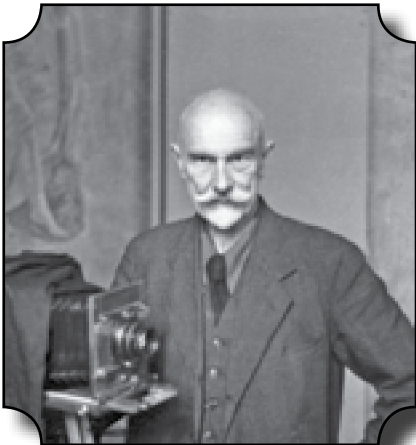

У пачатку XX стагоддзя ў Слоніме часта бываў віленскі фатограф Ян Булгак (1876–1950).

Слонімскі фатограф Юзаф Шыманчык з жонкай Аленай Ласько ў Слоніме. *Канец 1930-х гг.*

Сваякі Аляксандра Нядзельскага. *Слонім, 1906 г.*